

Programma
Toetsing
Afsluiting

Atheneum
Havo
Mavo

Deel 1

Algemeen

2011
2012

DE
HEEM
GAARD

chr. scholengemeenschap
voor
atheneum, havo en mavo

APELDOORN

EXAMENREGLEMENT VOOR MAVO, HAVO EN VWO

cursus 2011-2012

I. ALGEMENE BEPALINGEN

Art. 1 Toelating tot het eindexamen

De leerlingen van de Scholengemeenschap De Heemgaard worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen zoals is omschreven in het eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. (ter inzage bij de secretaris eindexamen).

Art. 2 Afnemen eindexamen

- 1) De rector van de Scholengemeenschap is verantwoordelijk voor het afnemen van het eindexamen.
- 2) De rector wijst één van de personeelsleden aan tot secretaris van het eindexamen. De secretaris is gemandateerd tot het ondertekenen van de diploma 's

Art. 3 Indeling eindexamen

- 1) Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
- 2) De praktische uitwerking van het examenreglement is vastgelegd in het Programma van Toetsing en Afsluiting (verder te noemen PTA), waarvan deel 1 dit reglement omvat en deel 2 bestaat uit de stofomschrijving per vak en het toetsstelsel.
- 3) Het schoolexamen omvat mede een sectorwerkstuk (mavo) of profielwerkstuk (havo/ vwo). In dit werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, dienen op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde te komen die van betekenis zijn voor de desbetreffende sector of het profiel.
Het sectorwerkstuk (mavo) betreft een vakoverstijgend thema dat past binnen de gekozen sector (inclusief het verplichte deel en het keuzedeel).
Het profielwerkstuk (havo/vwo) heeft betrekking op tenminste één groot vak, d.w.z. een vak met tenminste 320 SLU (Havo) resp. 440 SLU of Engels (Atheneum)
- 4) In deel 2 van het PTA is per (deel)vak vermeld welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolexamen worden getoetst.
- 5) Voor de mavo bevat het schoolexamen tevens de na het derde leerjaar afgesloten verplichte extra vakken. De hiervoor behaalde resultaten hebben geen invloed op de uitslag van het eindexamen.
Ook zal elke mavo-kandidaat voor het schoolexamen twee praktische opdrachten, elk met een omvang van tenminste tien studielasturen, dienen uit te voeren.
- 6) Voor het begin van het centraal examen worden de cijfers die behaald zijn voor het schoolexamen en de resultaten van de vakken culturele- en kunstzinnige vorming en bewegingsonderwijs evenals van het sector- of profielwerkstuk schriftelijk bekend gemaakt.
- 7) Voor de aanvang van het centraal examen dient voor vwo, havo en mavo het schoolexamen volledig te zijn afgesloten.

Art. 4 Commissies en beroepsmogelijkheden

In dit reglement spelen de volgende commissies / personen een rol:

- 1) De *coördinatiecommissie*, bestaande uit:
  - de afdelingsconrectoren van de afdelingen mavo, havo en vwo;
  - de secretaris eindexamen;
  - indien van toepassing: een door de betrokken kandidaat aan te wijzen docent, maar niet de betrokken examinerator.Bij afwezigheid of persoonlijke betrokkenheid wordt een afdelingsconrector vervangen door een afdelingscoördinator (bij voorkeur van dezelfde afdeling) en de

secretaris eindexamen door één van de andere afdelingscoördinatoren. Onder 'persoonlijke betrokkenheid' wordt in ieder geval die situatie verstaan waarbij de afdelingsconrector, dan wel de secretaris eindexamen, ook de examinator van de betrokken kandidaat is.

De coördinatiecommissie is bevoegd tot het nemen van beslissingen zoals in dit reglement omschreven behalve wanneer het een onregelmatigheid betreft in de zin van art. 5 lid 1. De beslissing wordt pas genomen nadat de betrokken partijen gehoord zijn en wordt schriftelijk aan de betrokkene(n) medegedeeld, waarbij wordt aangegeven welke beroepsmogelijkheid er bestaat. Bij het nemen van beslissingen zal de coördinatiecommissie handelen volgens de regels zoals die staan omschreven in de "werkwijze van de coördinatiecommissie".

2) De *rector*

Bij afwezigheid wordt de rector vervangen door een directielid.

Alleen de direct betrokkenen bij een uitspraak van de coördinatiecommissie (kandidaat of wettig vertegenwoordiger, examinator of sectie) kunnen desgewenst in beroep gaan bij de rector. Dit beroep dient schriftelijk te gebeuren en wel binnen drie schooldagen na de ontvangst van de schriftelijke uitspraak van de coördinatiecommissie.

De rector hoort alle betrokken partijen en doet uitspraak, zo nodig na overleg met de leden van de directie. De rector stelt alle betrokkenen schriftelijk in kennis van deze uitspraak. De kennisgeving bevat onder meer de wijze waarop tegen deze uitspraak in beroep kan worden gegaan (dit moet binnen drie schooldagen na ontvangst van de schriftelijke uitspraak); een exemplaar van het reglement van de Commissie van Beroep voor het examen wordt bijgevoegd.

3) De *Commissie van Beroep* voor het examen.

Deze Commissie is samengesteld uit vijf leden:

- een lid namens het bestuur of diens plaatsvervanger, (voorzitter);
- een lid namens de oudervertegenwoordiging in de medezeggenschapsraad of diens plaatsvervanger;
- een docent namens de personeelsvertegenwoordiging in de medezeggenschapsraad of diens plaatsvervanger, (secretaris);
- een lid namens de oudercommissie of diens plaatsvervanger;
- een docent met ervaring in één van de examenklassen of diens plaatsvervanger.

In geval van persoonlijke betrokkenheid zal een lid van de commissie zich laten vervangen; dit wordt uiterlijk in de eerste vergadering van de commissie vastgesteld. De rector mag geen deel uitmaken van deze commissie.

De samenstelling van de commissie wordt elk jaar vóór 1 oktober bekendgemaakt.

Het adres van de commissie luidt:

Commissie van Beroep CSG De Heemgaard

Postbus 20177

7302 HD Apeldoorn

Art. 5 Onregelmatigheden bij het eindexamen

- 1) Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de rector maatregelen nemen.

Degene die de overtreding constateert meldt dit zo spoedig mogelijk aan de rector door middel van een kort schriftelijk verslag.

- 2) De maatregelen bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, kunnen zijn:
- a. het toekennen van het cijfer 1 (één) voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;

- c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
- 3) De beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen door de rector, nadat de betrokken partijen gehoord zijn.
De kandidaat kan zich door een door hem of zijn wettig vertegenwoordiger aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De rector deelt de beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid en er wordt een exemplaar van het reglement van de Commissie van Beroep bijgevoegd.
Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en de examinator en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
- 4) De kandidaat kan tegen een beslissing van de rector in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag in te stellen Commissie van Beroep (zie art. 4).
In overeenstemming met art. 30a van de wet op het voortgezet onderwijs wordt het beroep binnen drie schooldagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de Commissie van Beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de rector, aan de examinator en aan de inspectie.

Art. 6 Afwijking wijze van examineren

- 1) De rector kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. Een kandidaat die meent hierop aanspraak te kunnen maken deelt dit zo spoedig mogelijk schriftelijk mee aan de secretaris eindexamen. Wanneer de aanvraag wordt toegestaan bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
- 2) De rector kan toestaan dat door een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek of anderszins buiten eigen wil niet in staat is geweest het onderwijs in alle examenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee opeenvolgende schooljaren wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
- 3) Voor kandidaten kan op medische gronden en/of officieel vastgestelde dyslexie verlenging van de toets- en examentijd worden aangevraagd. De volgende regel geldt bij toetsen voor het schoolexamen: per lesuur verlenging van 10 minuten, met een maximum van 30 minuten. De volgende regel geldt bij het centraal schriftelijk examen (ongeacht de duur van het examen): 30 minuten. De rector verleent toestemming tot verlenging en doet van zijn beslissing mededeling aan de inspectie.
- 4) De rector kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde, of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis

is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit. Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan wat het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.

Art. 7 Ontheffing tweede moderne vreemde taal

De Heemgaard gaat er van uit dat elke Atheneum leerling verplicht een tweede moderne vreemde taal (MVT) volgt. Er wordt daarbij geen uitzondering gemaakt voor leerlingen die een N-profiel gaan volgen en die een geringe(re) kans van slagen hebben vanwege de verplichting tot het volgen van een tweede MVT. Bij hoge uitzondering kan de school besluiten ontheffing te verlenen aan het volgen van de tweede moderne vreemde taal (i.c. Frans, Duits).

De **uitzondering** kan betrekking hebben op:

- a) een taalgerelateerde leerstoornis**
- b) een moedertaal anders dan de Nederlandse**

Voorwaarden bij punt a) zijn:

- 1) Er moet een officiële verklaring zijn dat er sprake is van een taalgerelateerde leerstoornis;
- 2) De taalgerelateerde leerstoornis moet de leerling de hele onderbouw of een flink deel daarvan parten hebben gespeeld, hetgeen tot uitdrukking is gekomen in de cijfers voor de talen.

Voorwaarden bij punt b) zijn:

- 1) Zowel de ouders als hun kind(eren) zijn in een ander land geboren en opgegroeid, waardoor het aantoonbaar is dat het kind (de kinderen) een moedertaal heeft (hebben) die anders is dan de Nederlandse;
- 2) De leerling voor wie de ontheffing wordt aangevraagd heeft minder dan 6 jaar aaneengesloten onderwijs in Nederland genoten.

De **procedure** voor het aanvragen van ontheffing van de tweede MVT wordt hieronder beschreven.

- Voor 1 februari van het lopend schooljaar¹ dienen de ouder(s)/verzorger(s) een schriftelijk verzoek tot ontheffing van de tweede MVT in bij de afdelingsconrector, waarin zij motiveren waarom dit verzoek wordt gedaan;
- De afdelingsconrector raadpleegt de mentor en de docent Frans of Duits van de betreffende leerling, alsmede de decaan en de zorgcoördinator;
- De afdelingsconrector overlegt de bevindingen met de rector;
- De rector neemt voor 1 juni van het lopende schooljaar een besluit. Dit besluit wordt schriftelijk aan ouder(s)/verzorger(s) meegedeeld.

Art. 8 Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit reglement de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

---

¹ De ontheffing kan alleen worden aangevraagd in Atheneum 3.

II SCHOOLEXAMEN

Art. 9 Geldigheid examenwerk

Onder een toets wordt verstaan: "een toets met schriftelijke, mondelinge of computergestuurde vragen en opdrachten, of een praktische opdracht" (conform art 1.1. van het Eindexamenbesluit), waarvan de inhoud is omschreven in deel 2 van het PTA.

Art. 10 Resultaten schoolexamenwerk

Het resultaat van elk afzonderlijk onderdeel van het schoolexamen wordt 15 schooldagen nadat dit door de examinerator aan de betrokken groep of kandidaat is medegedeeld onherroepelijk (na het laatste schoolexamen in het eindexamenjaar: uiterlijk op de datum van de cijfercontrole). In deze periode van 15 schooldagen dient de kandidaat – indien van toepassing – in de gelegenheid te worden gesteld om het werk in te zien, en dient de examinerator het werk met de kandidaten te bespreken. Bij deze bespreking krijgt de kandidaat inzicht in de gehanteerde beoordelingscriteria. Het betrokken werk kan daarna worden meegegeven aan de kandidaat (waarbij deze tekent voor het cijfer en voor ontvangst van het werk) of kan worden bewaard op school, dit naar keuze van de examinerator.

Art. 11 Het schoolexamen

- 1) Het schoolexamen aan De Heemgaard wordt schriftelijk, mondeling of op een computer afgelegd.
De toetsen (met uitzondering van praktische opdrachten en werkstukken) worden zoveel mogelijk geconcentreerd in toetsperioden.

Voor de afdeling mavo wordt het schoolexamen afgenomen gedurende het 3e en 4e leerjaar.

In mavo 3 betreft het schoolexamen de eindcijfers van mavo 3 naar mavo 4, waarop de overgangscijfers gebaseerd zijn, rekenkundig afgerond op één decimaal. In mavo 4 bestaat het schoolexamen naast het sectorwerkstuk en praktische opdrachten uit toetsen, verdeeld over drie toetsperioden.

Voor de afdeling havo wordt het schoolexamen afgenomen gedurende het 4e en 5e leerjaar.

In havo 4 betreft het schoolexamen de eindcijfers van havo 4 naar havo 5, waarop de overgangscijfers gebaseerd zijn, rekenkundig afgerond op één decimaal, aangevuld met de vakken die in havo 4 worden afgesloten met een SE-cijfer : godsdienst en maatschappijleer.

In havo-5 bestaat het schoolexamen naast het profielwerkstuk en praktische opdrachten uit toetsen, verdeeld over drie toetsperioden.

Voor de afdeling atheneum wordt het schoolexamen afgenomen gedurende het 4e, 5e en 6e leerjaar.

In atheneum 4 betreft het schoolexamen de eindcijfers van atheneum 4 naar atheneum 5, waarop de overgangscijfers gebaseerd zijn, rekenkundig afgerond op één decimaal, aangevuld met het vak dat in atheneum 4 worden afgesloten met een SE-cijfer : anw.

In atheneum 5 betreft het schoolexamen de eindcijfers van atheneum 5 naar atheneum 6, waarop de overgangscijfers gebaseerd zijn, rekenkundig afgerond op één decimaal, aangevuld met de vakken die in atheneum 5 worden afgesloten met een SE-cijfer : maatschappijleer, godsdienst en kcv.

In atheneum 6 bestaat het schoolexamen naast het profielwerkstuk en praktische opdrachten uit toetsen, verdeeld over drie toetsperioden.

- 2) De examinerator drukt zijn oordeel over kennis, inzicht en vaardigheid van een kandidaat voor elke PTA-toets uit in een cijfer voor het schoolexamen. Daartoe

gebruikt hij een schaal, lopend van 1 tot en met 10 en rekenkundig afgerond op één decimaal. Ook het schoolexamencijfer wordt rekenkundig afgerond op één decimaal.

- 3) De school biedt de volgende keuzevakken aan:
- In het profiel NT (Natuur & techniek):
- wiskunde D
  - biologie
- In het profiel NG (Natuur & Gezondheid):
- aardrijkskunde
  - natuurkunde
- In het profiel EM (Economie & Maatschappij)
- m&o
  - aardrijkskunde
  - een moderne vreemde taal
- In het profiel CM (Cultuur en Maatschappij) als maatschappelijk keuzevak
- aardrijkskunde
  - economie
- en als cultureel profielkeuzevak voor de havo
- kunstvak (muziek)
  - kunstvak (beeldende vorming)
  - een moderne vreemde taal
- en als cultureel profielkeuzevak voor het atheneum
- kunstvak (muziek)
  - kunstvak (beeldende vorming)
  - Latijn
  - een moderne vreemde taal.
- In het vrije deel kiest de leerling minimaal één groot vak (atheneum 440 studielasturen / havo 320 studielasturen); de leerling heeft de keuze uit alle profielvakken en BSM.
- 4) Voor havo en vwo geldt dat de handelingsdelen bij de vakken Nederlands, Frans, Duits, Engels, letterkunde, kcv, ckv en bewegingsonderwijs tenminste “naar behoren” moeten zijn afgerond alvorens het examendossier voor die vakken kan worden afgesloten.
- Regel is, dat wanneer een deel van het examendossier wordt afgesloten met een toets eerst (het deel van) het handelingsdeel waarop de toets betrekking heeft tenminste “naar behoren” moet zijn afgerond alvorens aan de toets kan worden deelgenomen. Welke toetsen dit betreft wordt omschreven in deel 2 van dit PTA.
- 5) De definitieve versie van het sector- of profielwerkstuk moet zijn ingeleverd in de week waarin 1 maart van het laatste cursusjaar valt. De betrokken hoofdbegeleider levert uiterlijk in de week van 1 april daaropvolgend de eindbeoordeling in bij de afdelingsconrector.
- 6) De afronding van de culturele activiteiten voor het vak ckv moet voor atheneum 5 hebben plaatsgevonden voor 1 februari van het laatste cursusjaar, waarin het vak gegeven wordt. (zie PTA) Voor de leerlingen uit havo 4 en atheneum 4 moet de afronding van de culturele activiteiten voor het vak ckv uiterlijk 2 juni van dat schooljaar plaatsvinden. De betrokken examinerator levert uiterlijk 2 weken later de eindbeoordeling in bij de afdelingsconrector. Wanneer de eindbeoordeling “onvoldoende” is zal de coördinatiecommissie, in overleg met de betrokkenen, een nieuwe afsluitingsdatum vaststellen (ten koste van een herkansing, zie art. 14 lid 6), of de beoordeling overnemen. Als dit laatste het geval is wordt de rector hiervan onmiddellijk in kennis gesteld waarna deze een bindende uitspraak doet.
- 7) Wanneer het vak kunstvakken 1 (mavo) en/of het vak bewegingsonderwijs wordt afgesloten met “onvoldoende” wordt de rector onmiddellijk hiervan in kennis gesteld waarna deze een bindende uitspraak doet.
- 8) Het combinatiecijfer omvat voor de havo de volgende vakken: profielwerkstuk, maatschappijleer en godsdienst. Het combinatiecijfer omvat voor het atheneum de

volgende vakken: profielwerkstuk, anw, maatschappijleer, godsdienst en indien gekozen kcv. De vakken hebben een gelijke wegingsfactor bij het totstandkomen van het uiteindelijke combinatiecijfer. Literatuur is ondergebracht bij de talen en heeft dus geen zelfstandig cijfer. In elk leerjaar waarin vakken van het combinatiecijfer worden getoetst, geldt dat de afzonderlijke cijfers afgerond op een geheel cijfer niet lager mogen zijn dan het cijfer 4. Is dit wel het geval, dan kan een leerling niet bevorderd worden, c.q. slagen voor het examen.

- 9) Indien een kandidaat in een vak door twee of meer leraren wordt geëxamineerd, bepalen zij in onderling overleg het cijfer voor het schoolexamen. Kunnen zij niet tot overeenstemming komen, dan beslist de rector, na overleg met de coördinatiecommissie.

Art.12 Doubleren, doorstromen, instromen

- 1) Wanneer enig leerjaar opnieuw moet worden doorlopen gelden de volgende regels:
- cijfers van praktische opdrachten mogen blijven staan mits deze 6,0 of hoger zijn. De keuze hiervoor ligt bij de kandidaat; (i.o.m. de docent)
  - handelingsdelen mogen blijven staan mits ze “naar behoren” zijn afgerond. De keuze hiervoor ligt bij de kandidaat; (i.o.m. de docent)
  - Het resultaat van een profielwerkstuk of sectorwerkstuk mag blijven staan als de beoordeling daarvan tenminste (een) voldoende is. De kandidaat mag een SE-vak, dat met een voldoende is afgesloten, bewaren mits er wordt voorzien in een zinvolle invulling van de vrijkomende tijd. Deze invulling kan bestaan uit:
    - een aantal extra te volgen uren in een voor de kandidaat moeilijk vak;
    - een extra vak in de vrije ruimte. Dit vak moet het gehele cursusjaar gevolgd worden en wordt bij de overgang als elk ander extra vak beoordeeld.
    - een door een sectie aangeboden verdiepingsprogramma, dat naar behoren dient te worden afgerond
    - dyslexie begeleiding.
- Kan niet worden voldaan aan één van bovengenoemde eisen dan moet het afgesloten vak opnieuw gevolgd worden.
Dit betreft uitsluitend de volgende vakken:
Atheneum 4: anw
Atheneum 5: maatschappijleer, godsdienst, kcv, ckv
Atheneum 6: BSM en wiskunde D
Havo 4: godsdienst, maatschappijleer en ckv (onderdelen)
Havo 5: BSM, wiskunde D en ckv
- 2) Kandidaten, die met een havo-diploma plaatsnemen in atheneum 5, krijgen van rechtswege vrijstelling voor onderwijs en examen voor de vakken algemene natuurwetenschappen, maatschappijleer en ckv.
Zij dienen in de vrijkomende tijd een inhaalprogramma te volgen voor de ontbrekende vakken. In geval van afwijkingen van het reguliere programma zal een individueel PTA worden opgesteld.
- 3) Kandidaten, die vanuit atheneum 4 plaatsnemen in havo 4, kunnen met betrekking tot praktische opdrachten en handelingsdelen gebruik maken van de regeling zoals genoemd in lid 1 van dit artikel. Dit geldt alleen wanneer de opdrachten in atheneum 4 en havo 4 exact gelijk zijn; in dat geval wordt het atheneum 4 cijfer overgenomen. Het vak anw kan meegenomen worden en op de cijferlijst havo bij het diploma toegevoegd worden als extra vak op atheneum niveau.
- 4) Een overstap vanuit atheneum 4 of atheneum 5 naar havo 5 wordt sterk afgeraden. Wanneer er gewichtige gronden zijn om dit toch te overwegen is dat in principe alleen mogelijk wanneer vóór 15 maart een schriftelijk verzoek daartoe bij de afdelingsconector is ingediend. Er zal een individueel programma gemaakt worden waarin afspraken tussen de leerling en de docenten vermeld staan.
- 5) Kandidaten, die met een mavo-diploma plaatsnemen in havo 4, krijgen geen vrijstellingen.

- 6) Voor kandidaten, die vanuit havo 3 plaatsnemen in mavo 4, geldt dat het schoolexamen uitsluitend bestaat uit de in mavo 4 af te leggen PTA-toetsen.
- 7) Kandidaten, die in enig leerjaar instromen vanuit een andere school, krijgen in principe geen vrijstellingen. Alleen wanneer bij instroom een vak geheel is afgerond kan de afdelingsconrector – na overleg met de decaan en de vakdocent – besluiten om vrijstelling te verlenen waarbij het resultaat van de andere school wordt overgenomen.
Van reeds afgelegde onderdelen van het schoolexamen kan het resultaat eventueel worden meegenomen. Voorwaarde daarvoor is dat de inhoud van die onderdelen voldoende gedocumenteerd is. Overleg tussen afdelingsconrector, decaan en vakdocent is noodzakelijk; zo nodig moeten nieuwe wegingsfactoren worden vastgesteld.
De afspraken worden schriftelijk aan de kandidaat medegedeeld en vastgelegd in het leerlingendossier.
- 8) Voor alle doublanten, door- en instromers geldt, dat voor de hierboven beschreven situaties op 1 november van het lopende cursusjaar alle resultaten van het vorige cursusjaar vervallen behoudens die resultaten waarvan in het leerlingendossier is vastgelegd dat ze worden bewaard.

Art.13 Hoe te handelen bij afwezigheid

- 1) In geval van ziekte of overmacht dient de volgende procedure gevolgd te worden:
  1. De ouders of verzorgers van een minderjarige kandidaat stellen voor het begin van de toets de betrokken afdelingsconrector of een ander lid van de schoolleiding op de hoogte van de verhindering. Dit kan in eerste instantie telefonisch en dient later schriftelijk te worden bevestigd.
Bij de opgave van de reden van verzuim dient te worden vermeld of een arts is geraadpleegd. Ook dient te worden aangegeven hoe lang de afwezigheid naar verwachting gaat duren. Wanneer de afwezigheid na afloop van deze termijn zal voortduren dient dit opnieuw gemeld te worden.
  2. Meerderjarige kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor een tijdige berichtgeving volgens bovenstaande procedure.
- 2) De rector behoudt zich het recht voor zich via een door de school aangewezen arts te laten adviseren.
- 3) Indien om zeer dringende redenen – ter beoordeling aan de afdelingsleiding – een leerling verhinderd is een toets te maken op het voor die toets vastgestelde tijdstip, kan die leerling uitsluitend op diezelfde toetsdag op een ander moment de desbetreffende toets maken.
- 4) Een kandidaat die te laat bij een toets (geen luistertoets) verschijnt mag gedurende het eerste half uur na het officiële tijdstip van aanvang nog tot het lokaal worden toegelaten, maar krijgt geen uitstel van de vastgestelde eindtijd. Het tijdstip van binnenkomst wordt door de surveillant in het protocol vastgelegd. In verband hiermee is het een kandidaat verboden om binnen een half uur na de aanvang van de toets de ruimte waar deze toets wordt afgenomen te verlaten. Voor luistertoetsen geldt de volgende regel: Zodra een luistertoets daadwerkelijk is gestart wordt een kandidaat niet meer toegelaten om storing voor de andere kandidaten te voorkomen.
- 5) Elke kandidaat is zelf verantwoordelijk voor het op tijd verschijnen bij een toets.

Art.14 Regeling voor herkansing toetsen bij het schoolexamen

- 1) Onder een herkansing wordt verstaan: “het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen” (conform art. 1.1. van het Eindexamenbesluit). Ook het inhalen van een gemiste toets wordt, **ongeacht** de reden, gerekend als een herkansing.

- 2) Wanneer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot herkansing geldt het hoogste van de twee behaalde cijfers als eindresultaat voor de betrokken toets met uitzondering van het bepaalde in art. 14 lid 4.
- 3) Een herkansing is slechts mogelijk op de volgende voorwaarden:
- een toets kan maximaal éénmaal herkanst worden;
  - praktische opdrachten komen niet voor herkansing in aanmerking;
  - leerlingen uit de examenklassen mogen **per toetsperiode één toets** herkansen. Voor mondelinge toetsen zie art. 15.
  - Aan het einde van het schooljaar mogen de leerlingen uit havo 4, atheneum 4 en atheneum 5 **één toets per vak** herkansen van de vakken die PTA-toetsen hebben afgenomen
  - herkansingen kunnen niet worden “gespaard”, d.w.z. dat een niet-gebruikte herkansingsmogelijkheid komt te vervallen;
  - in mavo 3 zijn geen herkansingen mogelijk.
  - Indien een leerling het maximaal aantal herkansingsmogelijkheden heeft verspeeld, dan neemt de examencoördinatiecommissie een maatregel. Deze maatregel kan zijn:
    - Het toekennen van het cijfer 1
    - Puntenaftrek voor het gemaakte/gemiste onderdeel van het examen
- 4) Indien een onderdeel van het schoolexamen, bijvoorbeeld een werkstuk of een praktische opdracht, het *sector-/profielwerkstuk* en/of (een onderdeel van) een *handelingsdeel* zoals omschreven in deel 2 van het PTA niet op tijd naar behoren is ingeleverd, dan wordt hiervan binnen één week melding gemaakt bij de secretaris eindexamen. De secretaris eindexamen stelt vervolgens de kandidaat schriftelijk op de hoogte van het feit, dat hij/zij in gebreke is gebleven en stelt in overleg met de examinerator een nieuwe inleverdatum vast. Het alsnog op een later tijdstip inleveren uiterlijk op de nieuwe inleverdatum wordt aangemerkt als een herkansing. De hier bedoelde herkansing gaat ten koste van een herkansingsmogelijkheid volgens art. 14 lid 3.
- 5) Wanneer op de herkansingsdatum het betreffende onderdeel van het schoolexamen nog steeds niet compleet is ingeleverd wordt hiervan opnieuw binnen één week door de examinerator melding gemaakt aan de secretaris eindexamen.
- 6) Wanneer een kandidaat door ziekte of anderszins van een vak één toets mist dan wordt het inhalen van deze toets aangemerkt als herkansing. Naast het inhalen van deze toets is er dan in principe geen andere herkansingsmogelijkheid voor dit vak meer. (zie 14.1)
- Wanneer een kandidaat van atheneum 6, havo 5 of mavo 4 **in één toetsperiode twee of meer** toetsen mist of wanneer een kandidaat uit havo 4, atheneum 4 of atheneum 5 twee of meer toetsen van hetzelfde vak mist, dan kan een beroep gedaan worden op de hardheidsclausule (zie art. 24).
- 7) Het herkansen van toetsen voor de eindexamenklassen vindt in principe plaats enkele weken na de laatste dag van de toetsperiode waarop de herkansing betrekking heeft. Na de laatste toetsperiode in elk cursusjaar is dit op een nader vast te stellen datum na afloop van die toetsperiode.
- Indien een vaksectie van mening is dat de inhoud van een toets niet geheel correct is geweest en de kandidaten daarvan nadeel kunnen hebben ondervonden, kan zij de coördinatiecommissie verzoeken een herkansingstoets te mogen afnemen. Dit verzoek dient schriftelijk en voorzien van een korte toelichting te worden gedaan. Wanneer de coördinatiecommissie deze collectieve herkansing toestaat zal deze open staan voor alle betrokken kandidaten.
- 8) Tot uiterlijk **vijf schooldagen voor de aanvang van een herkansingsmoment** bestaat er gelegenheid om in te tekenen voor herkansingen. (m.u.v. art. 15.3)
- De inschrijving geschiedt via Teletop. Bij overschrijding van de termijn vervalt de aanspraak op herkansing. Het kan voorkomen dat bij de laatste toetsperiode van

- een leerjaar de inschrijvingstermijn korter dan uiterlijk 5 dagen voor aanvang van de herkansing plaatsvindt.
- 9) Wanneer een herkansing wordt gemist door ziekte of anderszins terwijl de toets in eerste termijn wel is gemaakt, dan kan voor de gemiste herkansing geen herkansing worden aangevraagd. Wanneer een herkansing wordt gemist door ziekte of anderszins, en de toets in eerste termijn ook al is gemist, dan dient dit zo snel mogelijk gemeld te worden volgens de onder art. 13, lid 1 vermelde procedure. Het opnieuw afleggen kan uitsluitend nadat een beroep is gedaan op de hardheidsclausule (met inachtneming van de daarin genoemde termijnen).
  - 10) Wanneer een kandidaat voor het vak maatschappijleer (mavo) een eindcijfer 5 of lager heeft gehaald heeft hij recht op een herexamen. De regeling daarvan staat omschreven in deel 2 van dit PTA. Het hoogste van de twee behaalde cijfers geldt als het definitieve cijfer voor het schoolexamen.

Art.15 Mondelinge schoolexamantoetsen zoals omschreven in het PTA

- 1) In geval van afwezigheid dient te worden gehandeld overeenkomstig het bepaalde in art. 13 lid 1.
- 2) De examinerator kan besluiten om een mondelinge toets tijdelijk te onderbreken en op een ander moment voort te zetten.
- 3) Als naar het oordeel van de kandidaat en de examinerator een kandidaat significant lager heeft gepresteerd dan verwacht mocht worden kan een herkansing worden aangevraagd. Herkansing voor een mondelinge toets moet in dit geval **binnen drie schooldagen** na de toetsdatum schriftelijk aangevraagd worden bij de secretaris eindexamen onder opgaaf van de redenen van het verzoek. De coördinatiecommissie beslist na overleg met de betrokken examinerator. Bij toewijzing beslist de leerling op de datum, waarop hij zijn herkansing moet aanvragen, welke herkansing hij kiest.

III CENTRAAL EXAMEN

Art. 16 Opgave kandidaten centraal examen

- 1) De rector deelt voor 1 november aan de minister mede, hoeveel kandidaten in hetzelfde cursusjaar in elk vak aan het centraal examen zullen deelnemen.
- 2) Ten minste drie dagen voor het begin van het centraal examen stuurt de rector aan de inspectie een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld zijn de vakken en indien van toepassing het programma, waarin hij examen zal afleggen en de cijfers die hij voor het schoolexamen heeft behaald.
- 3) Voor het begin van het tweede tijdvak worden een lijst met de kandidaten, de in het eerste tijdvak door die kandidaten behaalde cijfers, alsmede een overzicht van het vak of de vakken waarin elke kandidaat examen zal afleggen en indien van toepassing het programma, naar de inspectie gezonden.

Art.17 Vaststelling cijfer centraal examen

De examinerator en de door de minister aangewezen gecommiteerde stellen in onderling overleg het cijfer voor het centraal examen vast. Daarbij gebruiken zij een schaal, lopende van 1 tot en met 10 en rekenkundig afgerond op één decimaal. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde cijfer en daarna rekenkundig afgerond op één decimaal.

Art.18 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad, kan de inspecteur besluiten dat het geheel of gedeeltelijk door één of meer kandidaten opnieuw wordt afgelegd.

Art.19 Bewaren centraal examenwerk

Het werk van het centraal examen van de kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de rector, ter inzage voor de kandidaat. Het inzien van het werk dient tevoren aangevraagd te worden. Na het verstrijken van de termijn van zes maanden wordt het werk vernietigd.

Art.20 Tweede en derde tijdvak

- 1) Indien een kandidaat om een geldige reden - ter beoordeling van de rector - is verhinderd bij één of meer toetsen van het centraal examen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen in ten hoogste twee toetsen per dag te voltooien.
- 2) Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien.
- 3) De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de rector aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de rector aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft gehaald.
- 4) Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de kandidaat en de rector.

Art.21 Te laat komen bij centraal examen

Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. De eindtijd blijft hierbij ongewijzigd. In verband hiermee is het een kandidaat verboden om binnen een uur na aanvang van de toets en een kwartier voor het einde van de toets de ruimte te verlaten.

Elke kandidaat is zelf verantwoordelijk voor het op tijd verschijnen bij een toets. (Aan het feit dat vanuit de school soms telefonisch op afwezigheid wordt gereageerd kunnen geen rechten worden ontleend).

IV SLAAG / ZAKREGELING 2011-2012

Art.22 Vaststelling eindcijfer

De examinerator bepaalt het eindcijfer voor een vak door het gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen rekenkundig af te ronden op een geheel getal. Voor vakken met alleen een schoolexamen of alleen een centraal examen betekent dit dat het behaalde cijfer dat al op één decimaal is afgerond, nu opnieuw wordt afgerond tot een geheel getal.

Art.23 Uitslag

Mavo

Een examenkandidaat is geslaagd als:

- alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of;
- er 1 x 5 is en alle overige eindcijfers 6 of hoger zijn, of;
- er 1 x 4 is en alle overige eindcijfers 6 of hoger zijn waarvan tenminste één 7 of hoger, of;
- er 2 x 5 is en alle overige eindcijfers 6 of hoger zijn waarvan tenminste één 7 of hoger is;
- de vakken bewegingsonderwijs en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel evenals het sectorwerkstuk met "voldoende" of "goed" zijn beoordeeld; (zoals omschreven in Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo, art. 49, lid 1 en 2).
- Wanneer het vak kunstvakken 1 (mavo) en/of bewegingsonderwijs wordt afgesloten met "onvoldoende" wordt de rector onmiddellijk hiervan in kennis gesteld waarna deze een bindende uitspraak doet.
- een examenkandidaat moet gemiddeld een voldoende halen voor het centraal schriftelijk examen. Een leerling is dus gezakt als het gemiddelde cijfer voor het CE lager is dan een 5,5.

Havo

Een examenkandidaat is geslaagd als:

- alle cijfers 6 of hoger zijn
- bij één 5 en de rest 6 of hoger
- bij één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld tenminste 6,0
- bij twee keer 5 of één 5 en één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld tenminste 6,0
- een examenkandidaat moet gemiddeld een voldoende halen voor het centraal schriftelijk examen. Een leerling is dus gezakt als het gemiddelde cijfer voor het CE lager is dan een 5,5.

De vakken Godsdienst, Maatschappijleer en het Profielwerkstuk vormen een combinatiecijfer. Deze vakken worden afgesloten met een geheel cijfer; met gelijke wegingsfactoren wordt er uit deze cijfers een gemiddelde berekend, dat afgerond wordt op een geheel cijfer. Dit zogenaamde combinatiecijfer telt mee voor de slaag-/zakregeling. BO en CKV moeten voldoende zijn afgerond.

In elk leerjaar waarin vakken van het combinatiecijfer worden getoetst, geldt dat de afzonderlijke cijfers afgerond op een geheel cijfer niet lager mogen zijn dan het cijfer 4. Is dit wel het geval, dan kan een leerling niet bevorderd worden, c.q. slagen voor het examen.

(zoals omschreven in Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo, art. 49, lid 5, 6 en 7).

Vwo

Een examenkandidaat is geslaagd als:

- alle cijfers 6 of hoger zijn
  - bij één 5 en de rest 6 of hoger
  - bij één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld tenminste 6,0
  - bij twee keer 5 of één 5 en één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld tenminste 6,0
- een examenkandidaat moet gemiddeld een voldoende halen voor het centraal schriftelijk examen. Een leerling is dus gezakt als het gemiddelde cijfer voor het CE lager is dan een 5,5.

De vakken Godsdienst, Maatschappijleer, ANW, het Profielwerkstuk en indien gekozen KCV vormen een combinatiecijfer. Deze vakken worden afgesloten met een geheel cijfer; met gelijke wegingsfactoren wordt er uit deze cijfers een gemiddelde berekend, dat afgerond wordt op een geheel cijfer. Dit zogenaamde combinatiecijfer telt mee voor de slaag-/zakregeling. BO en CKV moeten voldoende zijn afgerond.

In elk leerjaar waarin vakken van het combinatiecijfer worden getoetst, geldt dat de afzonderlijke cijfers afgerond op een geheel cijfer niet lager mogen zijn dan het cijfer 4. Is dit wel het geval, dan kan een leerling niet bevorderd worden, c.q. slagen voor het examen.

(zoals omschreven in Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo, art. 49, lid 5, 6 en 7).

V SLOT

Art.24 Hardheidsclausule

- 1) Binnen de kaders van artikel 14 lid 6 en 7 kan in alle gevallen waarin sprake is van "kennelijke overmacht" een verzoek tot uitbreiding van de herkansing of een andere nader te omschrijven actie schriftelijk worden ingediend bij de secretaris eindexamen. Hiervoor geldt een **termijn van maximaal vijf schooldagen na het ontstaan van de situatie** waarop het verzoek betrekking heeft. In het verzoek moet door de kandidaat, zijn wettig vertegenwoordiger of een door hem aangewezen meerderjarige vertegenwoordiger genoegzaam worden aangetoond (bijv. door een doktersverklaring) dat hier sprake is van kennelijke overmacht.
- 2) De secretaris eindexamen stelt de coördinatiecommissie zo snel mogelijk in kennis van het ontvangen verzoek en vraagt van de coördinatiecommissie een uitspraak. De commissie doet zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen tien schooldagen na ontvangst van het verzoek schriftelijk uitspraak. Zo nodig kan de in art. 4 beschreven beroepsprocedure worden gevolgd.
- 3) Wanneer in geval van ziekte niet is voldaan aan het gestelde in art. 13.1.1. of 13.1.2. kan in beginsel geen aanspraak worden gemaakt op de hardheidsclausule.
- 4) Indien de coördinatiecommissie toestemming verleent tot het herkansen van méér dan één toets uit dezelfde toetsperiode wordt dit beschouwd als één herkansing in de zin van art. 14 lid 1. Het opnieuw herkansen van één van de toetsen uit deze uitgebreide herkansing is op grond van art. 14 lid 3 niet toegestaan.

Art.25 Slotbepaling

In gevallen waarin de artikelen 1 tot en met 24 van dit reglement niet voorzien, beslist de rector.

Secretaris eindexamen cursus 2011/2012
Dhr. G. Hajee
Kamer 313